Prijevremeni raskid ugovora o leasingu osobnih automobila

Ana Šimić, MBA, HNB*
dr. sc. Hrvoje Volarević, ZŠEM*
dr. sc. Zoran Bubaš, ZŠEM*

U praksi se često postavljaju pitanja u svezi postupanja prilikom prijevremenog raskida ugovora o leasingu. O tome kako u poslovnim knjigama evidentirati prijevremeni raskid ugovora o financijskom i operativnom leasingu osobnog automobila radi krađe, totalne štete ili nemogućnosti plaćanja, pročitajte u nastavku.

1. Nabava osobnih automobila na leasing

Pri evidentiranju nabave i korištenja osobnih automobila u poslovnim knjigama, poduzetnici moraju, uz zahtjeve računovodstvenih standarda, voditi računa i o odredbama poreznih propisa, a prvenstveno onih koji se odnose na oporezivanje porezom na dodanu vrijednost i porezom na dobit.

O računovodstvenom i poreznom tretmanu nabave i korištenja osobnih automobila detaljno smo pisali u FIP-u br. 3/12, pa u nastavku samo podsjećamo na najvažnije odredbe poreznih propisa.

Izmijenjenim i dopunjenim odredbama *Zakona o porezu na dodanu vrijednost*[1] koje se primjenjuju od 1. ožujka 2012., između ostalog, poduzetnicima obveznicima PDV-a ograničava se odbitak 100% pretporeza zaračunanog na ulaznim računima za nabavu i najam osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz, uključujući i nabavu svih dobara i usluga u vezi s tim dobrima (čl. 20. st. 11.a Zakona). Navedeno se ne odnosi na osobne automobile i druga prijevozna sredstva za osobni prijevoz koja se koriste za obuku vozača, testiranje vozila, servisnu službu, djelatnost prijevoza putnika i dobara, prijevoza umrlih, iznajmljivanja ili se nabavljaju za daljnju prodaju (čl. 12. st. 12. Zakona). Pri tome, osobnim automobilima za čiju nabavu i najam nije dopušten odbitak pretporeza prema čl. 20. st. 11.a Zakona, smatraju se motorna vozila iz Carinske tarife, tarifne oznake 8703 konstruirana prvenstveno za prijevoz osoba (osim vozila iz Carinske tarife, tarifne oznake 8702), uključujući motorna vozila tima „karavan", „kombi", „trkaći automobil" te „pick-up" vozila koja nisu razvrstana u tarifnu oznaku 8704 Carinske tarife (čl. 133. st. 13. *Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost*[2]).

Uz navedeno ograničenje priznavanja pretporeza pri nabavi, najmu i korištenju, potrebno je voditi računa i o odredbama propisa o oporezivanju dobiti kojima se propisuju ograničenja poreznog priznavanja troškova korištenja osobnih automobila.

Naime, **30% troškova** nastalih u svezi s vlastitim ili unajmljenim osobnim au-

[1] Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 47/95 – 22/12; u nastavku: Zakon). Predmetne izmjene i dopune Zakona objavljene su u Nar. nov., br. 22/12.

[2] Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 149/09 – 64/12; u nastavku: Pravilnik o PDV-u)

* Stavovi izrečeni u ovom članku osobni su stavovi autora i ne predstavljaju nužno stavove institucija u kojima su zaposleni, niti ih na bilo koji način obvezuju.

PROČITAJTE VIŠE...

A. Šimić, D. Davosir-Pongrac: Leasing – pravni i porezni aspekt, FIP 12/11

D. Zaloker: Nabava i korištenje osobnih automobila od 1. ožujka 2012., FIP 3/12

A. Šimić, D. Silić, A. Rauker: Leasing – financijski aspekt, FIP 4/12

UDK 657.1

tomobilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz, poslovodnih, rukovodnih i drugih zaposlenih osoba smatraju se **porezno nepriznatim** troškovima te uvećavaju osnovicu poreza na dobit, **ako se po osnovi njihovog korištenja ne utvrđuje plaća** (čl. 7. st. 1. toč. 4. *Zakona o porezu na dobit*[3]).

Navedeno se ne primjenjuje kod troškova korištenja osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz koja se izravno koriste u **obavljanju određenih djelatnosti** kao što su: autoškole, taksi-službe, djelatnosti iznajmljivanja sredstava prijevoza, pomoć na cesti i vodi, djelatnosti izvođenja i/ili održavanja plinskih, vodovodnih i drugih instalacija, hitnih intervencija i drugih sličnih djelatnosti, ako sredstva za osobni prijevoz **služe isključivo za takvu djelatnost** (čl. 25. st. 2. *Pravilnika o porezu na dobit*[4]).

Podsjećamo, **trošak amortizacije onog dijela nabavne vrijednosti koja prelazi 400.000,00 kn** povećava osnovicu poreza na dobit odnosno **ne smatra se porezno priznatim troškom**, osim ako se osobni automobil koristi isključivo za registriranu djelatnost najma i prijevoza (čl. 12. st. 13. Zakona o PD-u).

Sukladno navedenom, leasing društvo koje je registrirano za najam osobnih automobila, za osobne automobile koji se koriste isključivo za obavljanje djelatnosti najma ima pravo na odbitak pretporeza za nabavu i najam, kao i za sve ostale isporuke u svezi njihovog korištenja kao što su gorivo, ulje, investicijsko i tekuće održavanje i sl. Takve troškove, uključujući i troškove amortizacije, leasing društvo porezno priznaje u cijelosti.

S druge strane, pod uvjetom da se radi o osobnim automobilima i drugim prijevoznim sredstvima za osobni prijevoz, najmoprimac primjenjuje prethodno spomenuta porezna ograničenja.

Potrebno je naglasiti da ako leasing društvo na korisnika leasinga (najmoprimca) prevaljuje određene troškove (servis, registracija i sl.), budući da se radi o naknadi tj. nadoknadi troškova, leasing društvo je na takvim računima dužno zaračunati PDV na cjelokupan iznos naknade. Najmoprimac po toj osnovi, ako se radi o osobnim automobilima i drugim prijevoznim sredstvima za osobni prijevoz, nema pravo na odbitak pretporeza. Osnovica za obračun PDV-a u spomenutim slučajevima ovisi o ugovoru između najmodavca i najmoprimca te općim uvjetima. Primjerice, najmodavac može općim uvjetima odrediti da on ima pravo regresnog namirenja, zaračunavanjem plaćenih troškova, uvećanog za sve ostale naknade i troškove u skladu s važećom tarifom najmodavca kao i zateznu kamatu od dana kada je najmodavac izvršio plaćanje do dana kada predmetni iznos najmoprimac podmiri.

Primjer 1. Nabava osobnog automobila putem operativnog leasinga

Društvo je zaključilo ugovor o operativnom leasingu za financiranje nabavke osobnog automobila. Ugovor je sklopljen na 3 godine, uz mjesečni obračun, 20% jamčevine i godišnju kamatnu stopu od 8%. Troškovi obrade ugovora iznose 1.250,00 kn (trošak obrade 1.000,00 kn + PDV 250,00 kn). Neto nabavna vrijednost osobnog automobila iznosi 150.000,00 kn. Korisni vijek uporabe osobnog automobila je 4 godine. Osobni automobil koristi se isključivo u poslovne svrhe (ne utvrđuje se plaća u naravi). Mjesečna neto najamnina iznosi 4.700,45 kn.

Temeljem zaključenog ugovora o operativnom leasingu evidentirani su slijedeći poslovni događaji u poslovnim knjigama **najmoprimca**:

1. Temeljem poziva na plaćanje od strane najmodavca, plaćena je jamčevina u iznosu 30.000,00 kn, troškovi obrade ugovora u ukupnom iznosu 1.250,00 kn te prva najamnina u iznosu 5.875,56 kn. Za to je od najmodavca primljen račun za predujam.*
2. Primljen je račun najmodavca za troškove registracije u iznosu od 2.550,00 kn (trošak 2.040,00 + PDV 510,00 kn).
3. a) Primljen je račun najmodavca za troškove obrade ugovora u iznosu od 1.250,00 kn (trošak 1.000,00 kn + PDV 250,00 kn) i storno dijela računa za predujam.

   b) Napravljen je obračun predujma.
4. a) Primljen je račun najmodavca za prvu najamninu na ukupan iznos od 5.875,56 kn (najamnina 4.700,45 kn + PDV 1.175,11 kn) i storno dijela računa za predujam.

   b) Napravljen je obračun predujma.

[3] Zakon o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04 - 22/12; u nastavku: Zakon o PD-u)

[4] Pravilnik o porezu na dobit (Nar. nov., br. 95/05 – 61/12)

Knjiženja:

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Plaćena je jamčevina, troškovi obrade ugovora i 1. najamnina po pozivu na plaćanje*			
	- žiro-račun	37.125,56		1000
	- potraživanja za dani predujam	7.125,56	1370	
	- dugoročna potraživanja za dane jamčevine	30.000,00	0461	
2.	*Primljen je račun za troškove registracije osobnog automobila*			
	- trošak operativnog leasinga - registracija (70% priznato)	1.785,00	414402	
	- trošak operativnog leasinga - registracija (30% nepriznato)	765,00	414412	
	- obveze s temelja operativnog leasinga	2.550,00		2590
3.a	*Primljen je račun za troškove obrade ugovora*			
	- trošak oper. leasinga - obrada ugovora (70% priznato)	875,00	414401	
	- trošak oper. leasinga - obrada ugovora (30% nepriznato)	375,00	414411	
	- obveze s temelja operativnog leasinga	1.250,00		2590
3.b	*Obračun predujma*			
	- obveze s temelja operativnog leasinga	1.250,00	2590	
	- potraživanja za dani predujam	1.250,00		1370
4.a	*Primljen je račun za 1. najamninu*			
	- trošak operativnog leasinga - najamnina (70% priznato)	4.112,89	414400	
	- trošak operativnog leasinga - najamnina (30% nepriznato)	1.762,67	414410	
	- obveze s temelja operativnog leasinga	5.875,56		2590
4.b	*Obračun predujma*			
	- obveze s temelja operativnog leasinga	5.875,56	2590	
	- potraživanja za dani predujam	5.875,56		1370

**Radi činjenice da u predmetnom slučaju najmoprimac za isporuke za koje je dan predujam nema pravo na priznavanje pretporeza, u svojim poslovnim knjigama ne evidentira račun za predujam niti storno računa za predujam.*

Temeljem zaključenog ugovora o operativnom leasingu evidentirani su slijedeći poslovni događaji u poslovnim knjigama **najmodavca**:

1. Primljen je račun za nabavljeni osobni automobil u iznosu od 187.500,00 kn (automobil 150.000,00 kn + PDV 37.500,00 kn).
2. Primljena je uplata najmoprimca po pozivu na plaćanje u iznosu od 37.125,56 kn (jamčevina 30.000,00 kn, troškovi obrade ugovora 1.250,00 kn te prva najamnina 5.875,56 kn).
3. Ispostavljen je račun najmoprimcu za primljeni predujam. PDV u primljenom predujmu je obračunan preračunanom stopom od 20% te iznosi 1.425,11 kn, a odnosi se na obračunan PDV na troškove obrade ugovora od 250,00 kn i prvu najamninu od 1.175,11 kn.
4. a) Primljen je račun za troškove registracije osobnog automobila u iznosu 2.500,00 kn (registracija 2.000,00 kn + PDV 500,00 kn).

   b) Gotovinom su plaćene takse za registraciju u iznosu 40,00 kn.
5. Ispostavljen je račun najmoprimcu za troškove registracije osobnog automobila u iznosu od 2.550,00 kn (naknada 2.040,00 kn + PDV 510,00 kn).
6. Osobni automobil je stavljen u uporabu.
7. a) Ispostavljen je račun najmoprimcu za troškove obrade ugovora u iznosu od 1.250,00 kn (trošak obrade 1.000,00 kn + PDV 250,00 kn) i storno dijela računa za predujam.

   b) Napravljen je obračun predujma.
8. a) Ispostavljen je račun najmoprimcu za prvu najamninu na ukupan iznos od 5.857,56 kn (najamnina 4.700,45 kn + PDV 1.175,11 kn) i storno dijela računa za predujam.

   b) Napravljen je obračun predujma.

Knjiženja:[5]

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Primljen ulazni račun za nabavljeni osobni automobil*			
	- osobna vozila - investicije u tijeku	150.000,00	01210	
	- pretporez u primljenim računima	35.500,00	1600	
	- obveze prema dobavljačima za leasing	187.500,00		2200
2.	*Najmoprimac je uplatio jamčevinu, troškove obrade ugovora i 1. najamninu po pozivu na plaćanje*			
	- žiro-račun	37.125,56	1000	
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	7.125,56		2550
	- dugoročne obveze za primljene jamčevine	30.000,00		9651
3.	Ispostavljen je račun za primljeni predujam			
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	1.425,11		2550
	- obveze za PDV - račun za primljeni predujam	1.425,11		2601
4. a	*Primljen ulazni račun za troškove registracije*			
	- troškovi registracije	2.000,00	4180	
	- pretporez u primljenim računima	500,00	1600	
	- obveze prema dobavljačima	2.500,00		2210
4.b	*Gotovinom plaćene takse za registraciju*			
	- takse za registraciju vozila	40,00	4181	
	- glavna blagajna	40,00		1020
5.	*Ispostavljen račun najmoprimcu za troškove registracije*			
	- ostala potraživanja po osnovi operativnog leasinga	2.550,00	1211	
	- ostali prihodi po osnovi operativnog leasinga	2.040,00		7520
	- obveze za PDV u izdanim računima	510,00		2600

[5] Prema kontnom planu za leasing društva propisanom HANFAinom Odlukom o kontnom planu leasing društva (Nar. nov., br. 103/07).

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
6.	*Osobni automobil u operativnom leasingu je stavljen u upotrebu*			
	- osobna vozila u operativnom leasingu	150.000,00	01200	
	- osobna vozila - investicije u tijeku	150.000,00		01210
7.a	*Ispostavljen račun najmoprimcu za troškove obrade ugovora*			
	- ostala potraživanja po osnovi operativnog leasinga	1.250,00	1211	
	- prihod od naknada po osnovi operativnog leasinga	1.000,00		7501
	- obveze za PDV u izdanim računima	250,00		2600
7.b	*Storno dijela računa za predujam i obračun predujma*			
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	1.000,00	2550	
	- ostala potraživanja po osnovi operativnog leasinga	1.250,00		1211
	- obveze za PDV - račun za primljeni predujam	250,00		2601
8.a	*Ispostavljen račun najmoprimcu za 1. najamninu*			
	- potraživanja po osnovi operativnog leasinga - obrok s uključenim PDV-om	5.875,56	1210	
	- prihodi od najamnina po osnovi operativnog leasinga	4.700,45		7500
	- obveze za PDV u izdanim računima	1.175,11		2600
8.b	*Storno dijela računa za predujam i obračun predujma*			
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	4.700,45	2550	
	- potraživanja po osnovi operativnog leasinga - obrok s uključenim PDV-om	5.875,56		1210
	- obveze za PDV - račun za primljeni predujam	1.175,11		2601

Primjer 2. Nabava osobnog automobila putem financijskog leasinga

Društvo je zaključilo ugovor o financijskom leasingu za financiranje nabave osobnog automobila. Ugovor je sklopljen na 4 godine, uz mjesečni obračun, 25% učešća, procijenjeni ostatak vrijednosti od 1.000,00 kn i godišnju kamatnu stopu od 8%. Troškovi obrade ugovora iznose 1.250,00 kn (trošak obrade 1.000,00 kn + PDV 250,00 kn). Neto nabavna vrijednost osobnog automobila iznosi 150.000,00 kn. Korisni vijek uporabe osobnog automobila je 4 godine.

Tablica 1. Otplatni plan financijskog leasinga

Red. br. rate	Iznos rate	Kamata	Glavnica	Ostatak vrijednosti glavnice
0				140.625,00
1	3.415,32	937,50	2.477,82	138.147,18
2	3.415,32	920,98	2.494,34	135.652,84
3	3.415,32	904,35	2.510,97	133.141,87
4	3.415,32	887,61	2.527,71	130.614,16
5	3.415,32	870,76	2.544,56	128.069,60
6	3.415,32	853,80	2.561,52	125.508,08
7	3.415,32	836,72	2.578,60	122.929,48
8	3.415,32	819,53	2.595,79	120.333,69
9	3.415,32	802,22	2.613,10	117.720,59
10	3.415,32	784,80	2.630,52	115.090,07
11	3.415,32	767,27	2.648,05	112.442,02
12	3.415,32	749,61	2.665,71	109.776,31
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...
45	3.415,32	96,07	3.319,25	11.091,12
46	3.415,32	73,94	3.341,38	7.749,74
47	3.415,32	51,66	3.363,66	4.386,08
48	3.415,32	29,24	3.386,08	1.000,00
Ukupno:	163.935,41	24.310,41	139.625,00	

Temeljem zaključenog ugovora o financijskom leasingu evidentirani su slijedeći poslovni događaji u poslovnim knjigama **najmoprimca**:

1. Nakon potpisa ugovora o financijskom leasingu, najmoprimac zaprima poziv na plaćanje učešća u iznosu 46.875,00 kn, troškova obrade ugovora u iznosu 1.250,00 kn te prve rate leasinga u iznosu 3.415,32 kn. Za to je od najmodavca primljen račun za predujam.*
2. a) Primljen je račun najmodavca za osobni automobil dan u financijski leasing na ukupan iznos 187.500,00 kn (automobil 150.000,00 kn + PDV 37.500,00 kn) i storno dijela računa za predujam.

   b) Napravljen je obračun predujma.
3. a) Primljen je račun najmodavca za troškove obrade ugovora na ukupan iznos 1.250,00 kn (trošak obrade 1.000,00 + PDV 250,00 kn) i storno dijela računa za predujam.

   b) Napravljen je obračun predujma.
4. a) Primljen je račun najmodavca za kamatu za prvu ratu leasinga na ukupan iznos od 937,50 kn i storno dijela računa za predujam.

   b) Obveza prema leasing društvu za kamatu za prvu ratu leasinga se zatvara s prethodno uplaćenim predujmom.
5. Primljen je račun najmodavca za troškove registracije u iznosu 2.550,00 kn (trošak 2.040,00 kn + PDV 510,00 kn).
6. Osobni automobil je stavljen u uporabu.

Knjiženja:

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Plaćeno je učešće, troškovi obrade ugovora i 1. rata leasinga po pozivu na plaćanje*			
	- žiro-račun	51.540,32		1000
	- predujam za osobna vozila - 1. rata i trošak obrade	4.665,32	028200	
	- predujam za osobna vozila - učešće	46.875,00	028201	
2.a	*Primljen je račun za nabavljen osobni automobil*			
	- osobni automobili u pripremi	187.500,00	027203	
	- dugoročne obveze s temelja financijskog leasinga	172.383,08		9770
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasinga	15.116,92		2562
2.b	*Obračun predujma*			
	- dugoročne obveze s temelja financijskog leasinga	46.875,00	9770	
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasinga	2.477,82	2562	
	- predujam za osobna vozila - 1. rata i trošak obrade	2.477,82		028200
	- predujam za osobna vozila - učešće	46.875,00		028201
3.a	*Primljen je račun za troškove obrade ugovora*			
	- osobni automobili u pripremi	1.250,00	027203	
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasinga	1.250,00		2562
3.b	*Obračun predujma*			
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasinga	1.250,00	2562	
	- predujam za osobna vozila - 1. rata i trošak obrade	1.250,00		028200
4.a	*Primljen je račun za kamatu (1. rata leasinga)*			
	- rashodi od kamata	937,50	7110	
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasing	937,50		2562
4.b	*Zatvaranje obveze prema najmodavcu s predujmom danim za kamatu*			
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasing	937,50	2562	
	- predujam za osobna vozila - 1. rata i trošak obrade	937,50		028200
5	*Primljen je račun za troškove registracije osobnog automobila*			
	- trošak financijskog leasinga - registracija (70% priznato)	1.785,00	41460	
	- trošak financijskog leasinga - registracija (30% nepriznato)	765,00	41461	
	- obveze prema leasing društvu	2.550,00		2562
6.	*Osobni automobil je stavljen u upotrebu*			
	- osobni automobili	188.750,00	022403	
	- osobni automobili u pripremi	188.750,00		027203

**Radi činjenice da u predmetnom slučaju najmoprimac za isporuke za koje je dan predujam nema pravo na priznavanje pretporeza, u svojim poslovnim knjigama ne evidentira račun za predujam niti storno računa za predujam.*

Temeljem zaključenog ugovora o financijskom leasingu evidentirani su slijedeći poslovni događaji u poslovnim knjigama **najmodavca**:

1. Primljen je račun za nabavljeni osobni automobil u iznosu od 187.500,00 kn (automobil 150.000,00 kn + PDV 37.500,00 kn).
2. Primljena je uplata najmoprimca po pozivu na plaćanje u iznosu od 51.540,32 kn (učešće 46.875,00 kn, troškovi obrade ugovora 1.250,00 kn te prva rata leasinga 3.415,32 kn).
3. Ispostavljen je račun najmoprimcu za primljeni predujam. PDV u primljenom predujmu je obračunan preračunanom stopom od 20% u iznosu 10.120,56 kn, a odnosi se na plaćeno učešće od 46.875,00 kn, troškove obrade od 1.250,00 kn i glavnicu od 2.477,82 kn.
4. a) Ispostavljen je račun najmoprimcu za osobni automobil dan u financijski leasing u iznosu od 187.500,00 kn (automobil 150.000,00 kn + PDV 37.500,00 kn) i storno dijela računa za predujam.
   b) Evidentirano je razduženje automobila iz skladišta.
   c) Napravljen je obračun predujma.
5. a) Ispostavljen je račun najmoprimcu za troškove obrade ugovora u iznosu od 1.250,00 kn (trošak obrade 1.000,00 + PDV 250,00 kn) i storno dijela računa za predujam.
   b) Napravljen je obračun predujma.
6. a) Ispostavljen je račun najmoprimcu za kamatu za prvu ratu leasinga u iznosu od 937,50 kn i storno dijela računa za predujam.
   b) Potraživanje od najmoprimca za kamatu za prvu ratu leasinga se zatvara s prethodno uplaćenim predujmom.
7. a) Primljen je račun za troškove registracije osobnog automobila u iznosu 2.500,00 kn (registracija 2.000,00 kn + PDV 500,00 kn).
   b) Gotovinom su plaćene takse za registraciju u iznosu 40,00 kn.
8. Ispostavljen je račun najmoprimcu za troškove registracije osobnog automobila u iznosu od 2.550,00 kn (naknada 2.040,00 kn + PDV 510,00 kn).

Knjiženja:[6]

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Primljen račun za nabavljeni osobni automobil*			
	- osobni automobil u skladištu	150.000,00	6600	
	- pretporez u primljenim računima	35.500,00	1600	
	- obveze prema dobavljačima za leasing	187.500,00		2200
2.	*Najmoprimac je uplatio učešće, troškove obrade ugovora i 1. ratu po pozivu na plaćanje*			
	- žiro-račun	51.540,32	1000	
	- obveze za primljeno učešće za financijski leasing	46.875,00		2552
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	4.665,32		2550

[6] Vidi fusnotu br. 5.

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
3.	*Ispostavljen račun za primljeni predujam*			
	- obveze za primljeno učešće za financijski leasing	9.375,00		2552
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	745,56		2550
	- obveze za PDV - račun za primljeni predujam	10.120,56		2601
4.a	*Ispostavljen račun najmoprimcu za vozilo dano u financijski leasing*			
	- potraživanja po osnovi financijskog leasinga - dugoročna	172.383,08	0400	
	- potraživanja po osnovi financijskog leasinga - kratkoročna	15.116,92	1200	
	- prihodi od prodaje po financijskom leasingu - prijenos u korištenje	150.000,00		7600
	- obveze za PDV u izdanim računima	37.500,00		2600
4.b	*Razduženje automobila iz skladišta po trošku nabave*			
	- troškovi nabavne vrijednosti osobnog vozila	150.000,00	71000	
	- osobni automobil u skladištu	150.000,00		6600
4.c	*Storno dijela računa za predujam i obračun predujma*			
	- obveze za primljeno učešće za financijski leasing	37.500,00	2552	
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	1.982,26	2550	
	- potraživanja po osnovi financijskog leasinga - dugoročna	46.875,00		0400
	- potraživanja po osnovi financijskog leasinga - kratkoročna	2.477,82		1200
	- obveze za PDV - račun za primljeni predujam	9.870,56		2601
5.a	*Ispostavljen račun najmoprimcu za troškove obrade ugovora*			
	- ostala potraživanja po osnovi financijskog leasinga	1.250,00	1203	
	- prihod od naknada po osnovi financijskog leasinga	1.000,00		7620
	- obveze za PDV u izdanim računima	250,00		2600
5.b	*Storno dijela računa za predujam i obračun predujma*			
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	1.000,00	2550	
	- ostala potraživanja po osnovi financijskog leasinga	1.250,00		1203
	- obveze za PDV - račun za primljeni predujam	250,00		2601
6.a	*Ispostavljen račun najmoprimcu za kamatu (1. rata leasinga)*			
	- dospjela potraživanja po osnovni financijskog leasinga	937,50	1201	
	- prihodi od kamata - financijski leasing	937,50		7700
6.b	*Storno dijela računa za predujam i obračun predujma*			
	- kratkoročne obveze za primljene predujmove	937,50	2550	
	- dospjela potraživanja po osnovni financijskog leasinga	937,50		1201
7.a	*Primljen račun za troškove registracije*			
	- troškovi registracije	2.000,00	4180	
	- pretporez u primljenim računima	500,00	1600	
	- obveze prema dobavljačima	2.500,00		221
7.b	*Gotovinom plaćene takse za registraciju*			
	- takse za registraciju vozila	40,00	4181	
	- glavna blagajna	40,00		1020

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
8.	*Ispostavljen račun najmoprimcu za troškove registracije*			
	- ostala potraživanja po osnovi financijskog leasinga	2.550,00	1203	
	- ostali prihodi po osnovi operativnog leasinga	2.040,00		7621
	- obveze za PDV u izdanim računima	510,00		2600

2. Raskid ugovora o leasingu

Zakon o leasingu[7] predviđa **dva razloga za raskid ugovora** o leasingu.

Raskid ugovora o leasingu je propisan zbog neisporuke objekta leasinga najmoprimcu, odnosno zbog isporuke sa zakašnjenjem, ako objekt leasinga ima **materijalni nedostatak ili nije u skladu s ugovorom** o leasingu (čl. 44. ZOL-a). U tim slučajevima najmoprimac može odbiti prihvat isporuke objekta leasinga ili raskinuti ugovor o leasingu te ima pravo na naknadu štete od dobavljača objekta leasinga. Ukoliko najmoprimac raskine ugovor o leasingu ima pravo i na povrat naknade koju je platio u skladu s ugovorom o leasingu. Raskid ugovora o leasingu propisan je i zbog **neplaćanja naknade** od strane najmoprimca, odnosno **zakašnjenja s plaćanjem naknade** dva uzastopna roka (čl. 45. ZOL-a). U tom slučaju najmodavac može raskinuti ugovor o leasingu i ima pravo na iznos dužne naknade i ostale tražbine iz ugovora o leasingu. Međutim, ukoliko najmoprimac plati iznos dužne naknade prije nego mu je raskid priopćen, ugovor o leasingu ostaje na snazi, a ako najmodavac raskine ugovor, ima pravo oduzeti objekt leasinga od najmoprimca.

Prilikom sklapanja ugovora o leasingu, najmoprimac treba posebnu **pažnju usmjeriti na opće uvjete najmodavca** koji nadopunjuju ugovor o leasingu te detaljnije uređuju sva prava i obveze najmoprimca za čitavo vrijeme trajanja ugovora o leasingu kao i postupanja u slučaju raskida ugovora o leasingu.

Ugovorom o leasingu te općim uvjetima navode se razlozi iz kojih se ugovor o leasingu može raskinuti i prije isteka redovnog roka. Leasing društvo može u svojim općim uvjetima navesti i razloge za raskid ugovora o leasingu koji nisu navedeni ZOL-om. Općim uvjetima uobičajeno se navodi da najmodavac može u svako doba, s trenutačnim učinkom, jednostrano, raskinuti ugovor o leasingu pisanom

[7] Zakon o leasingu (Nar. nov., br. 135/06; u nastavku: ZOL)

obaviješću upućenom najmoprimcu, čime sve leasing rate, naknade i troškovi, odnosno sve ugovorne tražbine po ugovoru o leasingu dospijevaju na naplatu u cijelosti, ako:

- najmoprimac ne preuzme objekt leasinga u roku propisanom općim uvjetima, od dana nakon što su se stekli uvjeti za preuzimanje objekta leasinga,
- najmoprimac kasni s plaćanjem dvije uzastopne rate leasinga ili bilo koje druge obveze temeljem ugovora o leasingu,
- najmoprimac ne brine o objektu leasinga pažnjom dobrog gospodarstvenika ili pravovremeno ne provodi propisane servise i popravke,
- najmoprimac samovoljno mijenja namjenu objekata leasinga,
- najmodavac utvrdi prilikom pregleda objekta leasinga da se isti ne nalazi u urednom stanju,
- najmoprimac koristi objekt leasinga na području u kojem osiguravatelj ne priznaje kasko osiguranje, odnosno najmoprimac nije sklopio dodatno osiguranje za takva područja,
- je nad najmoprimcem otvoren postupak stečaja, likvidacije ili neki drugi postupak usmjeren protiv njegove imovine,
- su najmoprimac ili treće osobe koje jamče za njega dali pogrešne, nepotpune ili neistinite podatke o sebi ili svojem financijskom i/ili imovinskom stanju te svim drugim okolnostima koje bi mogle negativno utjecati na zaključenje ili ispunjenje ugovora o leasingu,
- je objekt leasinga uništen, otuđen ili trajno izgubljen odnosno nije pronađen u roku 30 dana,
- za objekt leasinga ne postoji puno kasno osiguranje ili ukoliko po sklapanju ugovora o leasingu polica punog kasko osiguranja iz bilo kojeg razloga postane nevažeća,
- iz bilo kojeg razloga bilo koje sredstvo osiguranja predviđeno ugovorom o leasingu postane nevažeće, a dodatna sredstva nisu dostavljena najmodavcu na njegov zahtjev,
- najmodavac sazna za okolnosti koje bi mogle dovesti do nemogućnosti podmirenja ugovornih obveza, a posebno uzevši u obzir cjelokupnu financijsku izloženost najmoprimca prema najmodavcu, te ukoliko bilo koji od drugih ugovara sklopljenih između najmoprimca i najmodavca bude raskinut uslijed nepridržavanja istog od strane najmoprimca,
- se najmoprimac ne pridržava bilo koje odredbe ugovora o leasingu i/ili općih uvjeta,
- nastanu drugi razlozi određeni zakonom.

Uz navedeno, u općim uvjetima uobičajeno postoji odredba da najmoprimac može isplatiti ugovoreni iznos financijskog leasinga prije ugovorenog roka, uz prethodnu pismenu najavu o namjeni isplate cjelokupnog preostalog iznosa koju šalje najmodavcu na razmatranje. Ukoliko je najmodavac suglasan s namjenom najmoprimca o prijevremenoj isplati, najmodavac je dužan izvršiti konačni obračun. U tom slučaju najmodavac ima pravo na naknadu za prijevremeno zatvaranje ugovora o leasingu. Međutim, ako je riječ o operativnom leasingu, u pravilu najmodavac ne dozvoljava svojim općim uvjetima mogućnost prijevremene otplate već samo raskid ugovora o leasingu. Kada je riječ o prijevremenom raskidu ugovora o operativnom leasingu, najmoprimac u pravilu ne može otkupiti objekt leasinga. U slučaju prijevremenog raskida ugovora o operativnom leasingu na zahtjev najmoprimca, najmoprimac je dužan o svom trošku vratiti osobni automobil najmodavcu te platiti sve troškove koji proizlaze iz takve odluke, kao što su naknada za raskid ugovora, kamata ili najamnina za preostalo razdoblje financiranja (ovisno o ugovornim odredbama) i sve ostale troškove.

Također, podsjećamo da naknada štete zbog prijevremenog raskida ugovora o leasingu, koja se može sastojati od različitih vrsta naknada, ne podliježe oporezivanju PDV-om, ako platitelj za to nije stekao nikakva dobra ili koristio usluge (čl. 25. st. 6. Pravilnika o PDV-u).

Ovisno je li riječ o financijskom ili operativnom leasingu, iz ugovornog odnosa proizlaze različita postupanja s pravnog, računovodstvenog i poreznog stajališta.

2.1. Raskid ugovora o financijskom leasingu

U slučaju redovnog isteka ugovora o financijskom leasingu, najmoprimac plaća najmodavcu ugovoreni ostatak vrijednosti objekta leasinga, čime stječe pravo vlasništva nad objektom leasinga. Na temelju pisane izjave najmodavac na najmoprimaca prenosi vlasništvo nad objektom leasinga.

U slučaju prijevremenog raskida ugovora o financijskom leasingu, bez obzira na razlog, učešće se ne vraća najmoprimcu, budući da ono predstavlja sastavni dio kalkulacije leasing rata (učešće umanjuje financirani iznos, a samim time umanjuje i leasing rate). Jednako je i u slučaju redovnog isteka ugovora o leasingu.

2.1.1. Raskid ugovora o financijskom leasingu zbog štete

Ukoliko dođe do štetnog događaja, primjerice totalne štete na osobnom automobilu, najmoprimac je dužan obaviti procjenu osobnog automobila u društvu za osiguranje. Nakon obavljene procjene od strane društva za osiguranje, najmodavac od preostalog potraživanja od najmoprimca oduzima primljeni iznos od društva za osiguranje na ime naknade štete, a za eventualnu razliku (ukoliko društvo za osiguranje ne prizna štetu u cijelosti) tereti najmoprimca pozivom na plaćanje preostalog duga nakon obračuna. Po podmirenju preostalog duga, najmodavac prenosi na najmoprimca vlasništvo nad osobnim automobilom, tj. bolje rečeno olupinom automobila.

U slučaju prijevremenog raskida ugovora o financijskom leasingu zbog totalne štete ili krađe objekta leasinga bilo bi logično da trebaju prestati obveze po budućim ratama. Međutim **općim uvjetima** može biti određeno da je u slučaju prijevremenog raskida ugovora o leasingu *(bez obzira na razlog)* najmoprimac dužan platiti iznos nedospjelih leasing rata (glavnica + kamata) i sve naknade, da najmodavac zadržava pravo na naknadu štete od najmoprimca koju mu je izazvao prijevremeni raskid ugovora, da je najmoprimac dužan platiti i sve nepodmirene obveze i troškove nastale prije raskida ugovora, kao i sve troškove (sudske, izvansudske, odvjetničke, troškove dužne premije osiguranja i sl.), davanja i poreze vezene za raskid ugovora, a u slučaju povrata objekta leasinga i troškove osiguranja, izrade rezervnog ključa, procjene, transporta, servisa, čuvanja i prodaje.

Primjer 3. **Prijevremeni raskid ugovora o financijskom leasingu zbog totalne štete**

Osobni automobil najmoprimca iz Primjera 2. je totalno oštećen u prometnoj nesreći. Nabavna vrijednost osobnog automobila kod najmoprimca je 188.750,00 kn, ispravak vrijednosti osobnog automobila iznosi 11.734,38 kn, odnosno preostala knjigovodstvena vrijednost osobnog automobila iznosi 177.015,62 kn. Preostala obveza po financijskom leasingu iznosi 133.141,87 kn (kratkoročni dio 7.633,79 kn, dugoročni dio 125.508,08 kn), a nedospjele kamate 21.547,57 kn (najmodavac je na početku zaračunao samo objekt leasinga, bez kamata). Društvo za osiguranje je priznalo štetu u iznosu od 120.000,00 kn, te doznačilo najmodavcu naknadu štete. Za razliku od 34.689,44 kn najmodavac tereti najmoprimca. Napravljen je konačni obračun. Automobil je predan na otpad.

Evidentiranje raskida ugovora o financijskom leasingu zbog totalne štete u poslovnim knjigama **najmoprimca**:

1. Nakon štetnog događaja u poslovnim knjigama se evidentira isknjiženje uništenog osobnog automobila.
2. Po konačnom obračunu najmodavca evidentira se:
   a) otpis dugoročnih obveza po financijskom leasingu u iznosu 120.000,00 kn, tj. u visini priznate štete društva za osiguranje,
   b) primljen račun na ime nedospjelih kamata po financijskom leasingu u iznosu 21.547,57 kn (prema općim uvjetima najmodavca),
   c) doznaka razlike po konačnom obračunu najmodavcu u iznosu 34.689,44 kn (za nepriznati dio štete 13.141,87 kn i nedospjelu kamatu 21.547,57 kn).

Knjiženja:

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Isknjižavanje osobnog automobila nakon štetnog događaja*			
	- ispravak vrijednosti osobnih automobila	11.734,38	02901	
	- porezno priznato vrijednosno usklađenje osobnog automobila	177.015,62	70300	
	- osobni automobili	188.750,00		022403
2.a	*Otpis obveze po financijskom leasingu u visini priznate štete od društva za osiguranje*			
	- dugoročne obveze s temelja financijskog leasinga	120.000,00	9770	
	- prihod nastali otpisom obveza po financijskom leasingu	120.000,00		759831
2.b	*Primljen račun na ime nedospjelih kamata po financijskom leasingu*			
	- rashodi od kamata	21.547,57	7110	
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasinga	21.547,57		2562
2.c	*Doznaka razlike najmodavcu po konačnom obračunu*			
	- dugoročne obveze s temelja financijskog leasinga	5.508,08	9770	
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasinga	29.181,36	2562	
	- žiro-račun	34.689,44		1000

Evidentiranje raskida ugovora o financijskom leasingu zbog totalne štete u poslovnim knjigama **najmodavca**:

1. Društvo za osiguranje je priznalo štetu na osiguranom osobnom automobilu, u iznosu od 120.000,00 kn, te doznačilo najmodavcu naknadu štete.
2. Po konačnom obračunu najmodavac evidentira:
   a) otpis dugoročnih potraživanja po financijskom leasingu u visini priznate štete društva za osiguranje,
   b) ispostavljen račun na ime nedospjelih kamata po financijskom leasingu u iznosu 21.547,57 kn.
3. Najmoprimac je doznačio razliku po konačnom obračunu u iznosu 34.689,44 kn (za nepriznati dio štete 13.141,87 kn i nedospjelu kamatu 21.547,57 kn)

Knjiženja:[8]

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.a	*Doznaka osiguravatelja na ime naknade štete za vozilo u financijskom leasingu*			
	- žiro-račun - prihod od naplate šteta	120.000,00 120.000,00	1000	 7890
1.b	*Otpis dugoročnih potraživanja po financijskom leasingu u visini priznate štete*			
	- vrijednosno usklađenje financijskog leasinga - potraživanja po osnovi financijskog leasinga - dugoročna	120.000,00 120.000,00	72510	 0400
2.	*Ispostavljen račun na ime nedospjelih kamata po financijskom leasingu*			
	- nedospjela potraživanja po kamatnim prihodima - prihod od kamata - financijski leasing	21.547,57 21.547,57	1202	 7700
3.	*Doznaka razlike najmoprimca po konačnom obračunu*			
	- žiro-račun - potraživanja po osnovi financijskog leasinga - dugoročna - potraživanja po osnovi financijskog leasinga - kratkoročna	34.689,44 5.508,08 29.181,36	1000	 0400 1200

2.1.2. Raskid ugovora o financijskom leasingu zbog krađe

U slučaju krađe osobnog automobila, najmoprimac mora izvijestiti najbližu policijsku postaju, potom društvo za osiguranje a potom najmodavca. Od dana krađe osobnog automobila teče rok od 30 dana u kojem društvo za osiguranje i policija traže osobni automobil, a najmoprimac je dužan uredno plaćati rate leasinga. Ukoliko se u navedenom roku osobni automobil pronađe, vraća se najmoprimcu i sve se dalje odvija u skladu s ugovorom o leasingu, dakle bez prava na naknadu štete (primjerice smanjenje rate leasinga). Ukoliko se osobni automobil ne pronađe, najmoprimac podnosi zahtjev za raskid ugovora o leasingu i to retroaktivno od dana nastanka krađe. Obračun leasing ugovora se obavlja nakon isplate štete po osnovi kasko osiguranja na jednak način kao i za totalnu štetu.

2.1.3. Raskid ugovora o financijskom leasingu zbog nemogućnosti plaćanja

U slučaju raskida ugovora o financijskom leasingu zbog nemogućnosti plaćanja najmoprimca, najmodavac sastavlja konačni obračun temeljem kojeg utvrđuje oportunitetni trošak, tj. iznos izgubljene dobiti nastale kao posljedica prijevremenog okončanja ugovora na zahtjev najmoprimca. Najmoprimac vraća objekt leasinga najmodavcu, te ispostavlja račun za objekt leasinga najmodavcu u vrijednosti ukupnih nedospjelih obveza po leasing ratama, sukladno općim uvjetima. Nakon fakturiranja objekta leasinga i isporuke, obavlja se kompenzacija međusobnih potraživanja i obveza kod najmoprimca i najmodavca.

Ako je objekt leasinga osobni automobil, pri isporuci osobnog automobila najmodavcu, najmoprimac nije dužan zaračunati PDV za vozila nabavljena nakon 1. ožujka 2012. godine, budući da je riječ o isporuci dobra za čiju nabavu, odnosno upotrebu nije moguć odbitak pretporeza (čl. 11.b Zakona). Međutim, za osobne automobile nabavljene prije 1. ožujka 2012. godine, pri isporuci osobnog automobila najmodavcu, najmoprimac je dužan zaračunati PDV, budući da je za tada nabavljeni osobni automobil imao pravo na odbitak pretporeza.

Primjer 4. Prijevremeni raskid ugovora o financijskom leasingu zbog nemogućnosti plaćanja najmoprimca

Za osobni automobil iz Primjera 2. najmoprimac nije više u mogućnosti plaćati rate, te je podnio zahtjev najmodavcu za raskid ugovora o financijskom leasingu. Najmodavac je suglasan. Nabavna vrijednost osobnog automobila kod najmoprimca je 188.750,00 kn, ispravak vrijednosti osobnog automobila iznosi 11.734,38 kn odnosno preostala knjigovodstvena vrijednost osobnog automobila iznosi 177.015,62 kn. Preostala ukupna obveza po financijskom leasingu iznosi 133.141,87 kn

[8] Vidi fusnotu br. 5.

(kratkoročni dio 7.633,79 kn, dugoročni dio 125.508,08 kn). Nakon izvršene isporuke osobnog automobila od strane najmoprimca, najmodavac ispostavlja račun na iznos izmakle dobiti u visini nedospjelih kamata (21.547,57 kn) te naknadu za prijevremeni raskid ugovora o leasingu bruto vrijednosti 1.875,00 kn.

Evidentiranje raskida ugovora o financijskom leasingu radi nemogućnosti plaćanja u poslovnim knjigama **najmoprimca**:

1. Najmoprimac ispostavlja račun najmodavcu za izvršenu isporuku osobnog automobila.
2. Primljen je račun najmodavca za nedospjele kamate po financijskom leasingu u iznosu od 21.547,57 kn (svota izmakle dobiti), te za naknadu za prijevremeni raskid ugovora o financijskom leasingu u iznosu od 1.875,00 kn.
3. Evidentira se prijeboj međusobnih potraživanja i obveza.
4. Plaćena je razlika najmodavcu sa žiro-računa.

Knjiženja:

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Ispostavljen račun za isporuku osobnog automobila najmodavcu*			
	- ispravak vrijednosti osobnih automobila	11.734,38	02901	
	- potraživanja za prodanu dugotrajnu imovinu	133.141,87	1211	
	- rashodi (gubici) od otuđenja dugotrajne imovine	43.873,75	7302	
	- osobni automobili	188.750,00		022403
2.a	*Primljen račun za nedospjele kamate po financijskom leasingu*			
	- rashodi od kamata	21.547,57	7110	
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasing	21.547,57		2562
2.b	*Primljen račun za naknadu za prijevremeni raskid ugovora o financijskom leasingu*			
	- naknada za prijevremeni raskid ugovora o leasingu	1.875,00	7090	
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasing	1.875,00		2562
3.	*Prijeboj međusobnih potraživanja i obveza*			
	- dugoročne obveze s temelja financijskog leasinga	125.508,08	9770	
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasing	7.633,79	2562	
	- potraživanja za prodanu dugotrajnu imovinu	133.141,87		1211
4.	*Doznaka razlike najmodavcu*			
	- kratkoročne obveze s temelja financijskog leasing	23.422,57	2562	
	- žiro-račun	23.422,57		1000

Evidentiranje raskida ugovora o financijskom leasingu radi nemogućnosti plaćanja u poslovnim knjigama **najmodavca**:

1. Primljen je račun najmoprimca za osobni automobil u iznosu od 133.141,87 kn. Osobni automobil se planira prodati.
2. Ispostavljen je račun najmoprimcu za nedospjele kamate po financijskom leasingu u iznosu od 21.547,57 kn (svota izmakle dobiti), te za naknadu za prijevremeni raskid ugovora o financijskom leasingu u iznosu od 1.875,00 kn.
3. Evidentira se prijeboj međusobnih potraživanja i obveza.
4. Najmoprimac je platio razliku sa žiro-računa.

Knjiženja:[9]

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Primljen račun najmoprimca za osobni automobil*			
	- dugotrajna imovina namijenjena prodaji	133.141,87	6800	
	- obveze prema najmoprimcu	133.141,87		2210
2.a	*Ispostavljen račun za nedospjele kamate po financijskom leasingu*			
	- nedospjela potraživanja po kamatnim prihodima	21.547,57	1202	
	- prihod od kamata - financijski leasing	21.547,57		7700
2.b	*Ispostavljen račun za naknadu za prijevremeni raskid ugovora o financijskom leasingu*			
	- ostala potraživanja po osnovi financijskog leasinga	1.875,00	1203	
	- ostali prihodi po osnovi financijskog leasinga	1.875,00		7620
3.	*Prijeboj međusobnih potraživanja i obveza*			
	- obveze prema najmoprimcu	133.141,87	2210	
	- potraživanja po osnovi financijskog leasinga - dugoročna	125.508,08		0400
	- potraživanja po osnovi financijskog leasinga - kratkoročna	7.633,79		1200
4.	*Doznaka razlike najmoprimca po konačnom obračunu*			
	- žiro-račun	23.422,57	1000	
	- nedospjela potraživanja po kamatnim prihodima	21.547,57		1202
	- ostala potraživanja po osnovi financijskog leasinga	1.875,00		1203

2.2. Raskid ugovora o operativnom leasingu

U slučaju redovnog isteka ugovora o operativnom leasingu, najmodavac poziva najmoprimca na vraćanje objekta leasinga. Po redovnom isteku ugovora o operativnom leasingu najmodavac vraća jamčevinu najmoprimcu, umanjenu za eventualna nenaplaćena potraživanja od najmoprimca. Po redovnom isteku ugovora najmoprimac može kupiti objekt leasinga po tržišnoj vrijednosti, ako nije drugačije ugovoreno.

[9] Vidi fusnotu br. 5.

U slučaju prijevremenog raskida ugovora o operativnom leasingu postupa se jednako kao i kod prijevremenog raskida ugovora o financijskom leasingu. Razlika je u tome što kod prijevremenog raskida ugovora o operativnom leasingu najmodavac namiruje eventualna neplaćena potraživanja od najmoprimaca iz jamčevine, a najmoprimac, u pravilu, nema mogućnost otkupa objekta leasinga tj. vlasništvo nad objektom leasinga ostaje na najmodavcu.

U slučaju prijevremenog raskida ugovora o operativnom leasingu zbog totalne štete na osobnom automobilu najmodavac zadržava pravno vlasništvo nad osobnim automobilom, tj. bolje rečeno olupinom automobila. Najmoprimac je dužan osobni automobil vratiti najmodavcu, te platiti razliku po konačnom obračunu najmodavca. Razlika po konačnom obračunu je razlika između preostalih neplaćenih najamnina ili kamata (ovisno o odredbama ugovora o leasingu i općih uvjeta) i naknade štete društva za osiguranje.

Ako najmoprimac želi raskinuti ugovor zbog nemogućnosti plaćanja, dužan je vratiti osobni automobil najmodavcu te platiti sve troškove koji proizlaze iz takve odluke, kao što su, primjerice, naknada za raskid ugovora te razlika po konačnom obračunu. Razlika po konačnom obračunu je razlika kamate ili najamnine (ovisno o odredbama ugovora o leasingu i općih uvjeta) za preostalo razdoblje financiranja umanjena za prodajnu vrijednost osobnog automobila. Po prodaji objekta leasinga, najmoprimcu se priznaje pravo na razliku koja ostaje po prodaji objekta leasinga (ako je prodajna vrijednost veća od neplaćenih budućih najamnina/kamata), a najmoprimac iz razlike u cijeni isplaćuje nepodmireni ostatak (ako je prodajna vrijednost manja od neplaćenih budućih najamnina/kamata).

Primjer 5. Prijevremeni raskid ugovora o operativnom leasingu zbog totalne štete

Osobni automobil najmoprimca iz Primjera 1. je totalno oštećen u prometnoj nesreći. Plaćena jamčevina iznosi 30.000,00 kn. Ostatak neplaćenih najamnina iznosi 155.115,01 kn. Društvo za osiguranje je priznalo štetu u iznosu od 120.000,00 kn, te je doznačilo najmodavcu naknadu štete. Za razliku 35.115,01 kn najmodavac tereti najmoprimca. Nabavna vrijednost osobnog vozila iznosi 150.000,00 kn, a ispravak vrijednosti 12.500,00 kn. Napravljen je konačni obračun. Automobil je predan na otpad.

Evidentiranje raskida ugovora o operativnom leasingu zbog totalne štete u poslovnim knjigama **najmoprimca**:

1. Temeljem konačnog obračuna najmodavac tereti najmoprimca u iznosu od 35.115,01 kn.
2. Obveza po konačnom obračunu djelomično je podmirena iz jamčevine, a ostatak je doznačen najmoprimcu.

Knjiženja:

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Terećenje za razliku po konačnom obračunu*			
	- obveze prema leasing društvu - porezno priznati rashod preuzetih obveza iz ugovora o leasingu	35.115,01 35.115,01	 7090	2562
2.	*Obveza po konačnom obračunu je podmirena iz jamčevine, a ostatak je plaćen*			
	- obveze prema leasing društvu - dugoročna potraživanja za dane jamčevine - žiro-račun	35.115,01 30.000,00 5.115,01	2562 	 0461 1000

Evidentiranje raskida ugovora o operativnom leasingu zbog totalne štete u poslovnim knjigama **najmodavca**:

1. Nakon štetnog događaja evidentira se isknjiženje uništenog osobnog automobila.
2. Društvo za osiguranje je priznalo štetu na osiguranom osobnom automobilu, u iznosu od 120.000,00 kn, te je doznačilo najmodavcu naknadu štete.
3. Temeljem konačnog obračuna najmodavac tereti najmoprimca u iznosu od 35.115,01 kn.
4. Obveza po konačnom obračunu djelomično je podmirena iz jamčevine, a ostatak je doznačen od strane najmoprimca.

Knjiženja:[10]

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Isknjiženje uništenog osobnog automobila iz poslovnih knjiga*			
	- ispravak vrijednosti osobnih automobila - neotpisana vrijednost imovine u operativnom leasingu - osobni automobili u operativnom leasingu	12.500,00 137.500,00 150.000,00	02290 7300 	 01200
2.	*Doznaka osiguravatelja na ime naknade štete za vozilo u operativnom leasingu*			
	- žiro-račun - prihodi od naplate šteta	120.000,00 120.000,00	1000 	 7890

[10] Vidi fusnotu br.5.

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
3.	*Terećenje za razliku po konačnom obračunu*			
	- ostala potraživanja po osnovi operativnog leasinga	35.115,01	1211	
	- ostali prihodi po osnovi operativnog leasinga	35.115,01		7520
4.	*Obveza po konačnom obračunu djelomično je podmirena iz jamčevine, a razlika je doznačena*			
	- žiro-račun	5.115,01	1000	
	- dugoročne obveze za primljene jamčevine	30.000,00	9651	
	- ostala potraživanja po osnovi operativnog leasinga	35.115,01		1211

Primjer 6. Prijevremeni raskid ugovora o operativnom leasingu zbog nemogućnosti plaćanja najmoprimca

Za osobni automobil iz Primjera 1. najmoprimac nije više u mogućnosti plaćati najamnine, te je podnio zahtjev najmodavcu za raskid ugovora o financijskom leasingu. Najmodavac je suglasan. Plaćena jamčevina iznosi 30.000,00 kn. Ostatak neplaćenih najamnina iznosi 155.115,01 kn. Najmodavac je prodao osobni automobil za 137.500,00 kn (automobil 110.000,00 kn + PDV 27.500,00 kn). Za razliku od 45.115,01 kn najmodavac tereti najmoprimca. Nabavna vrijednost osobnog automobila iznosi 150.000,00 kn, a ispravak vrijednosti 12.500,00 kn. Napravljen je konačni obračun.

Evidentiranje raskida ugovora o operativnom leasingu zbog nemogućnosti plaćanja u poslovnim knjigama **najmoprimca**:

1. Temeljem konačnog obračuna najmodavac tereti najmoprimca u iznosu 45.115,01 kn.
2. Primljen je račun najmodavca za naknadu za prijevremeni raskid ugovora o operativnom leasingu u iznosu od 1.875,00 kn.
3. Obveza po končanom obračunu djelomično je podmirena iz jamčevine, a ostatak je doznačen najmoprimcu, te je plaćena faktura za naknadu za prijevremeni raskid ugovora.

Knjiženja:

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Terećenje za razliku po konačnom obračunu*			
	- obveze prema leasing društvu	45.115,01		2562
	- porezno priznati rashod preuzetih obveza iz ugovora o leasingu	45.115,01	7090	

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
2.	*Primljen račun za naknadu za prijevremeni raskid ugovora o financijskom leasingu*			
	- naknada za prijevremeni raskid ugovora o leasingu	1.875,00	7090	
	- obveze prema leasing društvu	1.875,00		2562
3.	*Obveza po konačnom obračunu je podmirena iz jamčevine, a ostatak je plaćen*			
	- obveze prema leasing društvu	46.990,01	2562	
	- dugoročna potraživanja za dane jamčevine	30.000,00		0461
	- žiro-račun	16.990,01		1000

Evidentiranje raskida ugovora o operativnom leasingu zbog nemogućnosti plaćanja u poslovnim knjigama **najmodavca**:

1. Prodan je osobni automobil u operativnom leasingu nakon raskida ugovora.
2. Temeljem konačnog obračuna najmodavac tereti najmoprimca u iznosu od 45.115,01 kn.
3. Ispostavljen je račun najmoprimcu na ime naknade za prijevremeni raskid ugovora o operativnom leasingu.
4. Obveza po konačnom obračunu djelomično je podmirena iz jamčevine, a ostatak je doznačen od strane najmoprimca. Naplaćena je i naknada za prijevremeni raskid ugovora.

Knjiženja:

Red. br.	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	*Prodan je osobni automobil u operativnom leasingu nakon raskida ugovora*			
	- ostala potraživanja od kupaca	137.500,00	1500	
	- obveze za PDV	27.500,00		2600
	- ispravak vrijednosti osobnih automobila	12.500,00	02290	
	- osobni automobil u operativnom leasingu	150.000,00		01200
	- gubici od prodaje vozila u operativnom leasingu	27.500,00	7390	
2.	*Terećenje za razliku po konačnom obračunu*			
	- ostala potraživanja po osnovi operativnog leasinga	45.115,01	1211	
	- ostali prihodi po osnovi operativnog leasinga	45.115,01		7520
3.	*Ispostavljen račun za naknadu za prijevremeni raskid ugovora o operativnom leasingu*			
	- ostala potraživanja po osnovi operativnog leasinga	1.875,00	1211	
	- ostali prihodi po osnovi financijskog leasinga	1.875,00		7520
4.	*Obveza po konačnom obračunu djelomično je podmirena iz jamčevine, a razlika je doznačena*			
	- žiro-račun	16.990,01	1000	
	- dugoročne obveze za primljene jamčevine	30.000,00	9651	
	- ostala potraživanja po osnovi operativnog leasinga	46.990,01		1211